

105

30-5-73

KIESRAAD

BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 62 48 81

Aan

de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van
25 juni 1973, nr.
B73/372

Ons kenmerk
2787

's-Gravenhage, 30 juli 1973

Onderwerp Wijziging Kieswet

Ten antwoord op Uwer Excellenties schrijven van 25 juni 1973, nr. B 73/372, waarin ons oordeel wordt gevraagd over de in een schrijven van 1 februari 1973 door burgemeester en wethouders van Groningen gedane suggesties met betrekking tot wijziging van de Kieswet, moge het volgende dienen.

1. In het ontwerp tot wijziging van de Kieswet, U aangeboden bij onze brief van 19 april j.l., nr. 2746, is uitdrukkelijk voorzien, dat de houder van een kiezerslegitimatiekaart óók in het "eigen" stembedistrict kan stemmen (zie artikel J 5 met de toelichting). Overigens zij opgemerkt, dat de casuspositie, welke in het schrijven van burgemeester en wethouders van Groningen wordt gesteld, dat n.l. de houder van een kiezerslegitimatiekaart die kaart heeft vernietigd, omdat hij op zijn gewone oproepingskaart in het "eigen" stembedistrict aan de stemming wil deelnemen, wettelijk niet bestaanbaar is. Immers geldt sinds de wet van 25 april 1968, Stb. 253, de bepaling van artikel J 7, eerste lid, tweede zin, dat de kiezerslegitimatiekaart als oproepingskaart geldt, zodat voor verstrekking van een gewone oproepingskaart naast de uitreiking van de kiezerslegitimatiekaart geen plaats meer is.

2. Men mag naar ons oordeel veronderstellen, dat de in artikel I 11, eerste lid, bedoelde personen, zij het niet wettelijk verplicht, aan de stemming zullen deelnemen. Voor wijziging van deze bepaling zien wij dus geen voldoende grond. Overigens zou, indien men te dezen wijziging zou willen aanbrengen, het voorstel van burgemeester en wethouders van

Groningen o.i. minder juist zijn: "kunnen" deelnemen zou omvatten, dat alle in artikel I 11, eerste lid, bedoelde personen desgewenst ook in een ander stembedict district zouden kunnen stemmen, wat artikel I 11 juist bedoelt uit te sluiten. Men zou dus moeten spreken van deelnemen "eventueel" of "voorzover zij hun stem wensen uit te brengen". Maar, gelijk gezegd, lijkt ons de veronderstelling van zulk een eventualiteit in de wet niet op haar plaats.

3. Het nieuwe Burgerlijk Wetboek geeft weliswaar aan de gehuwde en niet-hertrouwde gehuwd geweest zijnde vrouw de bevoegdheid als door burgemeester en wethouders vermeld, maar maakt ten aanzien van de gescheiden vrouw, indien uit het ontbonden huwelijk geen afstammelingen in leven zijn, de reserve, dat de rechtbank, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, op verzoek van de man deze bevoegdheid kan ontnemen. Men zou dus deze reserve ook in de wet moeten opnemen en voorzieningen treffen (b.v. door aantekening op de persoonskaart), dat de in artikel G 5 bedoelde functionaris eventueel met deze reserve bekend is. Onder die omstandigheden zouden wij menen, dat de bestaande regeling, welke, nu het een plaatsing op de lijst door derden betreft, formeel aan de bevoegdheid van de vrouw niet te kort doet, ware te handhaven.

4. Het onder 1 vermelde wijzigingsontwerp opent de mogelijkheid om met een kiezerslegitimatiekaart ook in een ander stembureau in de eigen gemeente te stemmen. Zie artikel J 1 en de toelichting op pagina 6 van het algemeen gedeelte, waarbij bepaaldelijk op de betekenis van deze wijziging voor het door burgemeester en wethouders gestelde geval is gewezen.

5. Te dezen zij verwezen naar ons schrijven van 4 april 1973, nr. 2719, waarbij op pagina 4 een suggestie is gedaan in de zin van burgemeester en wethouders, zulks echter met het uitdrukkelijk voorbehoud (pagina 2 v.v.) dat het hoofdstembureau, en dus ook gedeputeerde staten bij een eventueel beroep, niet kan (kunnen) treden in een beoordeling van de geldigheid van de in artikel H 6, tweede lid, bedoelde machtiging.

6. Het door burgemeester en wethouders genoemde bezwaar heeft zeker grond, al moet aanstonds worden opgemerkt, dat bij tegenwoordig aan dit bezwaar aan de gemeente, waarin deze "niet-ingezetenen" wonen, aldus de gelegenheid - waaraan zij onder omstandigheden behoefte kan hebben - wordt onthouden deze ingezetenen in hun eigen gemeente in een stembureau dienst te laten doen. Bovendien zij gewezen op de hiervoor onder 2 reeds vermelde bepaling van artikel I 11, welke beoogt de werkzaamheid van het stembureau niet te onderbreken. Voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer en, voorzover die "niet-ingezetenen" binnen dezelfde provincie wonen, voor die voor de provinciale staten, kan daarin worden voorzien door de betrokkenen een kiezerslegitimatiekaart uit te reiken. Maar voor de overige "niet-ingezetenen" zou de bepaling van artikel I 11 medebrengen, dat zij niet aan de stemming voor de gemeenteraden en c.q. de provinciale staten kunnen deelnemen. Daarin zou uiteraard kunnen worden voorzien hetzij door alleen de eerstbedoelde categorie

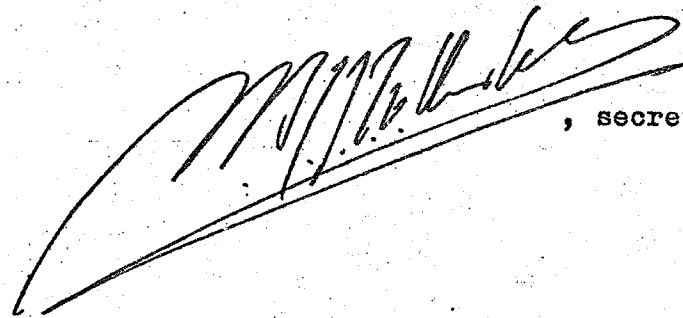
voor het lidmaatschap van een stembureau in aanmerking te brengen, hetzij door voor de in de tweede plaats bedoelde categorie in artikel I 11 een uitzondering op te nemen. Maar in dit laatste geval zou het nuttig effect van artikel I 11 worden doorbroken. Al met al menen wij, dat een wijziging als door burgemeester en wethouders gewenst, nog nadere gezette overweging behoeft.

7. In het onder 1 bedoelde wijzigingsontwerp is de bepaling van artikel K 1, tweede lid, bereids vervallen.

8. Ofschoon ons niet gebleken is, dat het woord "toelating" ooit is geïnterpreteerd als mede omvattend het geval door burgemeester en wethouders bedoeld, kan het, om alle misverstand te voorkomen, naar ons oordeel aanbeveling verdienen te gelegener tijd artikel W 2 in de door burgemeester en wethouders aangegeven zin aan te vullen.

Namens de Kiesraad,

 , voorzitter

 , secretaris.